vers VOOR vers

LEZING 1
59 MINUTEN

NUMERI

Inleiding

De achtergrond, betrouwbaarheid en nieuwtestamentische betekenis van Israëls woestijnreis.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/numeri/inleiding

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Kennismaking met Numeri	2 min	4
2	De naam Numeri en de aansluiting op Exodus	3 min	4
3	Veertig jaar en de wisseling van generaties	2 min	6
4	Mozes als schrijver van de Pentateuch	3 min	7
5	Wat Numeri zelf over Mozes vermeldt	2 min	8
6	Het Nieuwe Testament bevestigt Numeri	7 min	10
7	Bronnen en de samenstelling van Numeri	5 min	15
8	De volkstelling en de groei van Israël	4 min	17
9	Twee vroedvrouwen en de oversteek door de zee	2 min	19
10	Gods voedsel en water in de woestijn	2 min	20
11	Het geringe aantal eerstgeborenen	1 min	21
12	De verdwenen graven in de woestijn	2 min	22
13	Bijbelteksten over Israël als klein volk	4 min	23
14	Jezus als tegenbeeld van Israël	4 min	25

15	Israëls zonden als waarschuwing voor christenen	6 min	27
16	De bronzen slang en redding door geloof	2 min	31
17	Door geloof binnengaan in Gods rust	3 min	32
18	De driedeling van Numeri en de reisroute	4 min	34
	Om verder te lezen		35

1

Kennismaking met Numeri

We beginnen nu aan het vierde boek van de Pentateuch, en er zijn er maar vijf, dus we kunnen zien dat we over de helft zijn. Dat is een bemoedigende mijlpaal in onze studie van dit belangrijke gedeelte van het Oude Testament. Sommige boeken van de Pentateuch zijn interessanter dan andere, tenminste, voor een algemeen lezerspubliek. Numeri heeft gedeelten die minder interessant zijn dan andere, omdat veel hoofdstukken eenvoudigweg lijsten zijn van elke stam, hoeveel mensen er in de stam waren en wie hun leider was. In sommige gevallen bracht elke vorst een identieke gave, en worden alle bijzonderheden vermeld van de gaven die ze brengen. Het is dus duidelijk dat Mozes, en naar ik aanneem ook God, er echt plezier in hadden om deze dingen heel precies en uitvoerig te beschrijven. Moderne lezers vinden dat misschien vaak langdradig, en daarom zijn sommige gedeelten van Numeri alleen al om die reden moeilijk door te komen.

Het lijkt een beetje op wanneer je de Bijbel begint door te lezen en bij Genesis hoofdstuk 5 komt, en dat een heel hoofdstuk met geslachtsregisters blijkt te zijn. In hoofdstuk 11 vind je er nog een. Eigenlijk is zelfs hoofdstuk 10 van Genesis moeilijk, omdat het alleen maar een lijst is van volken waar we niet veel over weten en waar we ons niet zo gemakkelijk iets bij kunnen voorstellen. Zo is Numeri ook. Zo begint het. Het begint met lijsten en volkstellingen, maar daarna staat er heel veel interessant materiaal in.

2

De naam Numeri en de aansluiting op Exodus

Het wordt eigenlijk ten onrechte Numeri genoemd. Zo noemden de Hebreeën het boek niet. Zo noemde de Septuaginta het boek. Zoals in de meeste gevallen gaven de Hebreeën het boek een naam uit het eerste vers. Maar de boeken die we tot nu toe

hebben bekeken, Genesis, Exodus en Leviticus, zijn in de Hebreeuwse Bijbel genoemd naar de eerste woorden van elk van die boeken. Dit boek is genoemd naar het vierde woord van het boek, bemidbar, dat ‘in de woestijn’ betekent. De Hebreeuwse naam van dit boek is dus In de woestijn, wat een veel betere beschrijving van de inhoud is dan Numeri.

De reden dat het Numeri heet, is natuurlijk dat er twee belangrijke gedeelten zijn die over aantallen gaan: de volkstelling aan het begin van het boek, vooral in de eerste vier hoofdstukken, en dan nog een volkstelling die later wordt gehouden, veertig jaar later of achtendertig jaar later, in hoofdstuk 26. Toch vormen die eigenlijk maar een heel klein gedeelte van het boek. We hebben zesendertig hoofdstukken, en daarvan zijn maar vijf hoofdstukken aan aantallen gewijd. De rest is het verhaal van de kinderen van Israël in de woestijn, en het verhaal gaat ongeveer verder waar Exodus ophield, zo'n maand daarna.

Aan het einde van het boek Exodus werd de tabernakel opgericht op de eerste dag van de eerste maand van het tweede jaar. Ze waren op de vijftiende dag van de eerste maand van het eerste jaar uit Egypte vertrokken. Toen de tabernakel werd opgericht, was het dus bijna precies een jaar na het vertrek uit Egypte. Ze waren toen al vele maanden bij de berg Sinaï.

Het boek Leviticus, dat tussen het slot van Exodus en het begin van Numeri staat, bevat alleen wetten. Er staat eigenlijk niet veel historische informatie in. De wijding van de priesters en de dood van Nadab en Abihu, evenals de dood van een godslasteraar, zijn de enige historische gebeurtenissen in het boek Leviticus. Er is dus tussen het einde van Exodus en het begin van Numeri geen voortgang in het historische verhaal geweest.

Numeri begint aan het begin van de tweede maand van het tweede jaar, dus het is slechts één maand nadat de tabernakel werd opgericht. Dat betekent dat het materiaal in Leviticus allemaal zo ongeveer binnen één maand valt, als het allemaal in één keer is geschreven, wat niet zeker is. Maar hoewel het boek Numeri het historische verhaal direct na de oprichting van de tabernakel weer oppakt, moet het in het veertigste jaar zijn geschreven, het laatste jaar van Mozes' leven, omdat het informatie over dat jaar bevat. Het brengt ons niet helemaal tot aan Mozes' dood. Dat blijft over voor

Deuteronomium. Het boek Deuteronomium geeft ons voornamelijk enkele preken die Mozes vlak voor zijn dood hield, en vervolgens zal Deuteronomium zijn dood beschrijven. Die preken werden helemaal aan het einde van de veertig jaar rondzwerven gehouden.

3

Veertig jaar en de wisseling van generaties

Dit boek gaat over de veertig jaar rondzwerven, hoewel die aanduiding niet helemaal juist is, omdat er maar heel weinig over de veertig jaar rondzwerven wordt gezegd. Er zijn ongeveer tien hoofdstukken over het eerste deel van die tijd, allemaal in het tweede jaar. Vervolgens bestrijken een paar hoofdstukken achtendertig jaar, maar ze zeggen er niet veel over. Die achtendertig jaar waren voor Israël grotendeels gewoon verloren tijd, en het was een oordeel over hen dat ze achtendertig jaar in de woestijn moesten rondzwerven. Ze waren niet verdwaald. Ze kwamen eigenlijk al vrij vroeg bij de grens van Kanaän, in hoofdstuk 13. Maar vanwege hun opstand tegen God stuurde Hij hen terug en liet Hij hen in de woestijn rondzwerven totdat die hele generatie gestorven was.

Aan het einde van achtendertig jaar rondzwerven kwamen ze op de vlakten van Moab, en ze waren klaar om de Jordaan over te steken. Zo eindigt het boek. Daar staan ze, klaar om over te steken, aan de overkant van de rivier tegenover Jericho. Dat zou hun eerste doelwit bij de inval worden. Maar die inval vindt pas plaats in het boek Jozua. In het boek Numeri wordt dus een volledige overgang van de ene generatie naar de andere beschreven. In de eerste hoofdstukken hebben we de generatie die uit Egypte kwam. In de latere hoofdstukken hebben we de generatie van hun kinderen, die bij de uittocht nog geen twintig jaar oud waren. De hele oudere generatie was tegen die tijd gestorven, behalve Mozes, Jozua en Kaleb. Zelfs Mozes zou sterven voordat hij het Beloofde Land binnenging. Alleen Jozua en Kaleb mochten als enigen van die generatie het Beloofde Land binnengaan, omdat zij trouwe verspieders waren en terugkwamen met een betrouwbaar getuigenis ten gunste van God.

4

Mozes als schrijver van de Pentateuch

Wat het auteurschap van dit boek betreft: de schrijvers van het Oude en het Nieuwe Testament beschouwen de hele Pentateuch als door Mozes geschreven. We zouden eigenlijk geen enkele reden hebben om daaraan te twijfelen, als niet in de negentiende eeuw vrijzinnige wetenschappers over andere bronnen voor de informatie waren gaan spreken. Zij kwamen met de documentenhypothese, die stelt dat er vier verschillende tradities met elkaar verweven zijn. Ze zeggen dat veel van de verhalen in dit boek per definitie afkomstig zijn uit de J-E-traditie, de jahwistische en elohistische traditie, terwijl de wetten enzovoort uit de priesterlijke traditie komen. Ze proberen het dus als een legpuzzel uit elkaar te halen, net zoals ze dat met de rest van de Pentateuch doen.

Maar we hebben bij de andere boeken van de Pentateuch gezien dat de meeste daarvan in het Nieuwe Testament worden aangehaald, zelfs door Jezus, en dat daarbij wordt gezegd dat ze door Mozes zijn geschreven. De christen die in Jezus gelooft, zal dus geloven dat Mozes de Pentateuch heeft geschreven. Of hij zal geloven dat Jezus Zich vergiste of loog, wat betekent dat we niet in Jezus geloven. Als we geloven dat Hij Zich vergiste of loog, betekent dat dat we niet geloven dat Hij de Zoon van God is, en dan zijn we geen gelovigen. Als christenen moeten we dus in wezen geloven dat Mozes de Pentateuch heeft geschreven.

Jezus wees de Farizeeën in feite niet terecht om hun opvatting over het auteurschap van de Pentateuch, maar eenvoudigweg om hun gebrek aan geloof in de Pentateuch. Hoewel ze wel geloofden, zei Hij dat ze niet werkelijk geloofden. In Johannes hoofdstuk 5, vers 45 tot en met 47, de laatste drie verzen van Johannes 5, zei Jezus:

> Denk niet dat Ik u zal aanklagen bij de Vader; die u aanklaagt, is Mozes, op wie u uw hoop gevestigd hebt. Want als u Mozes geloofde, zou u Mij geloven; want hij heeft over Mij geschreven. Maar als u zijn Schriften niet gelooft, hoe zult u Mijn woorden geloven?
>
> JOHANNES 5:45-47

Die laatste vraag is een heel belangrijke vraag voor degenen die betwijfelen dat Mozes de Pentateuch heeft geschreven. Als je niet in de geschriften van Mozes gelooft, hoe kun je dan in de woorden van Jezus geloven? Hij geloofde erin. Hij zei dat Mozes de Pentateuch had geschreven. Als Mozes dat niet heeft gedaan, dan had Jezus het mis, en kunnen we Jezus ook niet als gezaghebbend beschouwen.

Ik zou zeggen dat het boek Numeri zelf in het Nieuwe Testament niet wordt aangehaald als een boek dat door Mozes is geschreven. Er wordt natuurlijk wel heel veel over gesproken. Over de gebeurtenissen in het boek Numeri wordt in het Nieuwe Testament heel veel gesproken, maar er staat nergens dat Mozes het heeft geschreven. Ook over Genesis staat er in het Nieuwe Testament niet zo'n uitspraak. Genesis wordt heel veel aangehaald in het Nieuwe Testament, maar er staat in het Nieuwe Testament nergens dat Mozes het heeft geschreven.

Maar er staan in het Nieuwe Testament wel uitspraken die zeggen dat Exodus door Mozes is geschreven, dat Leviticus door Mozes is geschreven en dat Deuteronomium door Mozes is geschreven. Het is heel duidelijk dat Genesis en Numeri deel uitmaken van dezelfde verzameling geschriften, en dat ze van het begin van Genesis tot het einde van Deuteronomium één samenhangend werk vormen. Het is één verhaal, en Mozes is de hoofdpersoon in vier van die vijf boeken.

5

Wat Numeri zelf over Mozes vermeldt

Het boek Numeri begint met de veronderstelling dat de lezers Genesis, Exodus en Leviticus al hebben gelezen, want vers 1 zegt:

> De HEERE sprak tot Mozes in de woestijn Sinaï, in de tent van ontmoeting, op de eerste dag van de tweede maand, in het tweede jaar nadat zij uit het land Egypte waren vertrokken:
>
> NUMERI 1:1

Hier wordt Jahweh genoemd, Die in Genesis werd geïntroduceerd. Er wordt verwezen naar Mozes, die in Exodus wordt geïntroduceerd. Er wordt verwezen naar hun vertrek uit Egypte, en dat is het verhaal dat in Exodus staat. De tabernakel wordt genoemd, die in Exodus werd geïntroduceerd. Er staat dat ze in de woestijn zijn, wat ook in Exodus wordt vermeld. De verhalen van Genesis en Exodus worden dus beslist al helemaal aan het begin van het boek Numeri bekend verondersteld. Het maakt deel uit van de voortgaande geschiedenis. Het is het natuurlijke vervolg op de boeken die we al hebben bestudeerd.

In het boek Numeri wordt minstens twee keer vermeld dat Mozes dingen opschrijft. Als we het getuigenis van het boek zelf kunnen aanvaarden, weten we dat Mozes in elk geval delen ervan eigenhandig heeft geschreven. In hoofdstuk 33, vers 1 en 2, staat:

> Dit zijn de rustplaatsen van de Israëlieten, die uit het land Egypte vertrokken zijn, ingedeeld naar hun legers, door de dienst van Mozes en Aäron. Mozes schreef hun vertrekpunten op, van rustplaats tot rustplaats, op bevel van de HEERE. Dit nu zijn hun rustplaatsen, ingedeeld naar hun vertrekpunten.
>
> NUMERI 33:1-2

Er volgt dus een lijst van de kampplaatsen waar Israël tijdens zijn omzwervingen verbleef. Maar er staat dat Mozes die dingen opschreef. Zo staat er ook in hoofdstuk 36, vers 13:

> Dit zijn de geboden en de bepalingen die de HEERE de Israëlieten door de dienst van Mozes geboden heeft, in de vlakten van Moab, aan de Jordaan, ter hoogte van Jericho.
>
> NUMERI 36:13

Die uitspraak maakt heel duidelijk dat deze dingen aan Mozes werden gegeven. Natuurlijk wordt er door het hele boek heen vaak vermeld dat Mozes deze dingen ontving. Bijna elk hoofdstuk begint zelfs met de woorden:

De Heer sprak tegen Mozes.

Het boek noemt Mozes dus beslist als zijn auteur.

6

Het Nieuwe Testament bevestigt Numeri

Hoewel het Nieuwe Testament het boek Numeri niet uitdrukkelijk aan Mozes toeschrijft, behandelt het de verhalen uit het boek Numeri op veel plaatsen wel als waargebeurde verhalen. We zien daar een aantal gevallen van. In Johannes 3:14 zei Jezus bijvoorbeeld:

> En zoals Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, zo moet de Zoon des mensen verhoogd worden,
>
> JOHANNES 3:14

Hij noemde de gebeurtenis waarbij de slang werd opgeheven als een historische gebeurtenis. En zo wordt die natuurlijk ook in het boek Numeri voorgesteld.

In 1 Korinthe 10, vers 4 tot en met 11, somt Paulus de ervaringen van de kinderen van Israël op die in het boek Numeri worden genoemd. Daaronder vallen hun drinken uit de steen en hun opstand tegen God, en dat alles. In wezen is het een samenvatting van het boek Numeri. Hij zegt:

> en allen dezelfde geestelijke drank gedronken hebben. Zij dronken namelijk uit een geestelijke rots, die hen volgde; en die rots was Christus. Maar in de meesten van hen heeft God geen welgevallen gehad, want zij zijn neergeveld in de woestijn. En deze dingen zijn gebeurd als voorbeelden voor ons, opdat wij niet zouden verlangen naar kwade dingen, zoals ook zij verlangd hebben. En word geen afgodendienaars zoals sommigen van hen, zoals geschreven staat: Het volk ging zitten om te eten en te drinken en zij stonden op om te feesten. En laten wij geen hoererij bedrijven, zoals sommigen van hen hoererij bedreven hebben, en op één dag vielen er drieëntwintigduizend. En laten wij Christus niet verzoeken, zoals ook sommigen van hen Hem verzocht hebben en door de slangen omgekomen zijn. En mor niet, zoals ook sommigen van hen gemord hebben en omgekomen zijn door de verderver. Al deze dingen nu zijn hun overkomen als voorbeelden voor ons, en ze zijn beschreven tot waarschuwing voor ons, over wie het einde van de eeuwen gekomen is.
>
> 1 KORINTHE 10:4-11

Paulus bevestigt dus dat deze verhalen waar waren en dat ze de Israëlieten werkelijk zijn overkomen.

In Hebreeën 3, vers 16 tot en met 19, bevestigt de schrijver van Hebreeën dit verhaal over hoe de Israëlieten weigerden het land Kanaän binnen te gaan. Dat komt natuurlijk uit het dertiende hoofdstuk van Numeri. Hij behandelt het beslist als een

historisch feit. In Hebreeën 3:16 staat:

> Want hoewel sommigen die stem gehoord hadden, hebben zij Hem verbitterd, maar niet allen die onder leiding van Mozes uit Egypte waren getrokken. Op wie is Hij dan veertig jaar lang vertoornd geweest? Was het niet op hen die gezondigd hadden, van wie de lichamen zijn gevallen in de woestijn? En aan wie heeft Hij gezworen dat zij Zijn rust niet zouden binnengaan, dan aan hen die ongehoorzaam geweest waren? Zo zien wij dat zij niet konden ingaan vanwege hun ongeloof.
>
> HEBREEËN 3:16-19

Natuurlijk bevestigt hoofdstuk 4, vers 1 ook dat zij de rust niet zijn binnengegaan. Vers 2 zegt:

> Want ook aan ons is het Evangelie verkondigd, evenals aan hen. Maar het gepredikte woord bracht hun geen voordeel, omdat het niet met geloof gepaard ging bij hen die het hoorden.
>
> HEBREEËN 4:2

Hun falen wordt dus wel degelijk als een historische werkelijkheid besproken.

In 2 Petrus hoofdstuk 2 wordt naar Bileam verwezen als een historische figuur. Vers 15 en 16 zeggen:

> Zij hebben de rechte weg verlaten en zijn verdwaald en volgen de weg van Bileam, de zoon van Beor, die het loon van de ongerechtigheid liefhad. Maar hij heeft de bestraffing voor zijn overtreding gekregen, want het stomme lastdier, dat met een mensenstem sprak, heeft de dwaasheid van de profeet verhinderd.
>
> 2 PETRUS 2:15-16

Het verhaal van Bileam beslaat dus meerdere hoofdstukken in het boek Numeri en is alleen uit Numeri bekend. Er wordt bevestigd dat het een waargebeurd verhaal is.

In Judas vers 11 spreekt hij over valse leraren in de tijd van Judas. Hij zegt:

> Wee hun! Zij zijn dezelfde weg gegaan als Kaïn. Uit winstbejag hebben zij zich laten meeslepen door Bileams dwaling, en door hun opstand zijn zij omgekomen, zoals Korach.
>
> JUDAS 11

Bileam en Korach zijn allebei personen die alleen uit het boek Numeri bekend zijn. We zien dus dat, of je nu Jezus wilt aanhalen, of Paulus, of de schrijver van Hebreeën, of Petrus, of Judas, zij allemaal de verhalen in het boek Numeri als juist beschouwen.

Als zij de verhalen in Numeri als juist beschouwen, dan moeten zij die natuurlijk ook beschouwen als verhalen die over Mozes gaan. Jezus zei:

> En zoals Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, zo moet de Zoon des mensen verhoogd worden, opdat ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft.
>
> JOHANNES 3:14-15

Zij lijken dus te bevestigen dat het boek Numeri betrouwbaar is in zijn historische uitspraken. Daar zouden ook de uitspraken onder vallen die zeggen:

> De HEERE sprak tot Mozes in de woestijn Sinaï, in de tent van ontmoeting, op de eerste dag van de tweede maand, in het tweede jaar nadat zij uit het land Egypte waren vertrokken:
>
> NUMERI 1:1

en:

> Dit zijn de rustplaatsen van de Israëlieten, die uit het land Egypte vertrokken zijn, ingedeeld naar hun legers, door de dienst van Mozes en Aäron. Mozes schreef hun vertrekpunten op, van rustplaats tot rustplaats, op bevel van de HEERE. Dit nu zijn hun rustplaatsen, ingedeeld naar hun vertrekpunten.
>
> NUMERI 33:1-2

Dat zijn ook historische uitspraken in het boek Numeri. Als we de andere verhalen erin aanvaarden, is er evenmin reden om aan die uitspraken te twijfelen.

Het boek Numeri bevat natuurlijk enige wetgeving. Het maakt deel uit van de wet. Er staat ook ander materiaal in: historische vertellingen, lijsten van stammen en dat soort dingen, volkstellingen. Maar het bevat ook wetten. Het bevat de wet voor de nazireeër, de wet over de godsoordeelproef bij achterdocht en tal van andere wetten. Het maakt dus deel uit van de wet.

Het Nieuwe Testament zegt dat de wet door Mozes is gegeven. Het Oude Testament zegt dat trouwens ook, in Jozua, Koningen en Nehemia. Ik heb je de verwijzingen in je aantekeningen gegeven. We zullen ze niet allemaal bekijken, maar ze schrijven de wet allemaal toe aan Mozes. Zelfs Jezus deed dat in Johannes 7:19. Hij zei:

> Heeft Mozes u niet de wet gegeven? En niemand van u doet de wet. Waarom probeert u Mij te doden?
>
> JOHANNES 7:19

De wet staat dus in het boek Numeri. En voor de Jood betekent het woord ‘de wet’ trouwens de Thora, wat op zijn beurt de Pentateuch betekent, de vijf boeken. Toen Jezus dus zei:

Heeft Mozes jullie niet de Thora gegeven?

was dat wat Hij zei. Hij bedoelt de vijf boeken. In wezen bevestigt Hij dat Mozes de auteur van de hele verzameling is.

7

Bronnen en de samenstelling van Numeri

In het boek Numeri worden nog enkele andere literaire bronnen genoemd. Die waren bekend bij Mozes toen hij het boek schreef, of misschien bij een latere redacteur.

Dat Mozes de wet heeft geschreven of gegeven, betekent nog niet dat hij de laatste hand heeft gelegd aan het uiteindelijke literaire werk zoals wij dat hebben. Mozes kan memoires, dagboeken, lijsten en dergelijke hebben nagelaten, naast de wetten die God gaf en die hij heeft opgeschreven. Iemand anders kan dat materiaal heel goed in zijn huidige vorm hebben samengebracht, met redactionele opmerkingen erbij.

We weten bijvoorbeeld dat er in hoofdstuk 12 staat:

> Maar de man Mozes was zeer zachtmoedig, meer dan alle mensen die op de aardbodem waren.
>
> NUMERI 12:3

De meeste mensen vinden het niet waarschijnlijk dat Mozes die woorden zelf heeft geschreven. Ze zijn waarschijnlijk geschreven door iemand als Jozua. Hij is de meest waarschijnlijke kandidaat om al het materiaal na de dood van Mozes te hebben samengebracht. Per slot van rekening moest iemand over zijn dood schrijven. In Deuteronomium beschrijft het laatste gedeelte van het laatste hoofdstuk de dood van Mozes en staat er:

> En er is in Israël geen profeet meer opgestaan zoals Mozes, die de HEERE kende van aangezicht tot aangezicht,
>
> DEUTERONOMIUM 34:10

De laatste woorden van het boek Deuteronomium zijn dus duidelijk geschreven nadat Mozes gestorven was, en zelfs enige tijd daarna. Want sinds zijn dood hebben we nog geen profeet als hij zien opstaan.

We houden er dus rekening mee dat Mozes misschien niet ieder woord in deze boeken heeft geschreven. Het blijven de boeken van Mozes, maar ze kunnen heel goed na de dood van Mozes door Jozua of iemand anders in hun huidige vorm zijn samengebracht. Het is zelfs mogelijk dat latere redacteuren opmerkingen over andere werken hebben toegevoegd, zoals in hoofdstuk 21. Daar wordt het boek van de oorlogen van de HEERE genoemd, wat dat ook geweest mag zijn. Voor ons is het een verloren gegaan boek, maar toen was het bekend. In vers 14 staat:

> Daarom wordt er gezegd in het boek van de oorlogen van de HEERE: Waheb in Sufa, en de dalen van de Arnon, en de helling van de dalen, die zich uitstrekt tot de nederzetting Ar en aan het gebied van Moab grenst.
>
> NUMERI 21:14-15

Misschien was dat boek geen bestseller en is het daarom niet bewaard gebleven, maar ze kenden het. Als het helemaal zo was als die passage, kan ik wel begrijpen waarom het geen bestseller was. Maar waar het om gaat, is dat het een ander literair werk was dat bekend was bij Mozes of bij degene die het uiteindelijke werk heeft samengesteld zoals wij het nu hebben.

In hetzelfde hoofdstuk staat ook een verwijzing naar iets wat het lied van de put wordt genoemd. Wie heeft dat geschreven? Dat weten we niet, maar het wordt genoemd in hoofdstuk 21, vers 17 en 18.

> Toen zong Israël dit lied: Spring op, put, zing ervan in beurtzang! Put, die de vorsten gegraven hebben, die de edelen van het volk gedolven hebben, met een scepter, met hun staven. Van de woestijn reisden zij naar Mattana,
>
> NUMERI 21:17-18

Men denkt dat dit een lied is dat in een andere bron is opgetekend en aan het boek Numeri is toegevoegd. Maar ik weet niet precies waarom geleerden daarvan overtuigd zijn.

De profetieën van Bileam die in Numeri 23 en 24 staan, zijn waarschijnlijk ook opgeschreven. We weten weliswaar dat Bileam ze mondeling heeft uitgesproken, maar iemand moet ze hebben opgeschreven, want de Israëlieten waren niet aanwezig toen deze profetieën werden uitgesproken. Er was dus waarschijnlijk een schrijver bij Bileam toen hij profeteerde, en zo zijn ze opgeschreven. Nadat de Moabieten in de oorlog waren verslagen, zijn deze verslagen van Bileams uitspraken waarschijnlijk door de Israëlieten verzameld. Vervolgens zijn ze door Mozes of door de redacteuren van dit boek in Numeri opgenomen.

Het idee dat Numeri eeuwen na de tijd van Mozes zou zijn geschreven, zoals kritische geleerden soms suggereren, is niet erg logisch. Er staan namelijk zoveel dingen in het boek die voor Israël na de tijd van Mozes, nadat ze het Beloofde Land waren binnengetrokken, niet meer van belang zouden zijn. Veel van het materiaal in het boek zou hen niet bezighouden. Waarom zouden ze met gedetailleerde lijsten komen over wie welk voorwerp van de tabernakel moet dragen, wie hem moet afbreken, in welke volgorde ze moeten optrekken, enzovoort? Waarom zouden ze hoofdstuk na hoofdstuk over zulke dingen schrijven op een moment dat de tabernakel niet meer werd verplaatst, nadat ze het land waren binnengetrokken en zich er hadden gevestigd?

Het is duidelijk dat het boek werd geschreven in een tijd waarin het rondtrekken door de woestijn de werkelijkheid van het volk was. Daarom moesten deze zaken voor hen onder woorden worden gebracht en bewaard blijven. Het zou helemaal niet logisch zijn dat een latere generatie dit uit het niets zou verzinnen, terwijl het volkomen los zou staan van wat Israël bezighield.

8

De volkstelling en de groei van Israël

Er zijn problemen in het boek Numeri. De meeste daarvan hebben te maken met de getallen zelf, al zijn er ook problemen die met andere kwesties in het boek te maken hebben. Maar de eerste volkstelling komt qua inhoud overeen met de aantallen in Exodus hoofdstuk 38, waar ook een volkstelling werd gehouden voor de belasting van

een halve sikkel. Die eerste volkstelling geeft aan dat er 603.550 mannelijke Israëlieten boven de 20 jaar waren. Dat aantal omvat geen vrouwen of kinderen. Mannen boven de 60 werden volgens mij niet in die volkstelling meegeteld.

Dus oude mensen, kinderen en vrouwen zijn niet meegeteld, en toch gaat het om meer dan 600.000 mensen. Als je daar vrouwen bij optelt, laten we zeggen een even groot aantal vrouwen van die leeftijd, heb je al meer dan een miljoen mensen. Als je er dan kinderen bij optelt, die gemakkelijk even talrijk zouden kunnen zijn als de volwassenen en de oude mensen, zou je gemakkelijk tussen de tweeënhalf en drie miljoen mensen kunnen hebben die door de woestijn trekken. Sceptici hebben vaak gedacht dat dat niet erg aannemelijk is. En zelfs mensen die geen sceptici zijn, hebben moeite gehad om te begrijpen hoe ze dat met bepaalde gegevens in overeenstemming konden brengen. Hoe groeit bijvoorbeeld een groep van 70 mannen, zeven gezinshoofden, die met Jakob naar Egypte trok, uit tot een groep van 600.000 gezinshoofden? Van 70 naar 600.000 in de tijd dat ze in Egypte waren. Het antwoord is dat het kan. Het is opmerkelijk, maar het kan.

Er zijn natuurlijk twee verschillende theorieën over hoelang ze in Egypte waren. Sommige mensen geloven dat ze daar 430 jaar waren; anderen geloven dat het 215 jaar was. Zij vatten de genoemde 430 jaar op als de hele periode vanaf de roeping van Abraham tot aan de uittocht, en de tijd in Egypte was dan maar 215 jaar. Maar we weten dat er maar 70 gezinshoofden waren toen ze Egypte binnentrokken, en ongeveer 600.000 toen ze eruit kwamen.

Als ze daar 430 jaar waren, zou hun bevolking elke 25 jaar hebben moeten verdubbelen, wat niet onmogelijk is. Dat betekent dat een jong stel twee kinderen zou moeten hebben tegen de tijd dat ze 25 waren. Als ze als tieners trouwden, konden ze gemakkelijk vier of vijf kinderen hebben tegen de tijd dat ze 25 waren. Ze gebruikten geen geboortebeperking, en ze wilden grote gezinnen. We weten niet of ze allemaal grote gezinnen hadden, want niet iedereen die een groot gezin wil, krijgt dat ook. Maar er zouden gemakkelijk gezinnen kunnen zijn geweest met vijf, zes of zeven kinderen tegen de tijd dat de ouders 25 jaar oud waren. Als de meisjes trouwden toen ze 13 waren, wat in het Midden-Oosten niet zo ongebruikelijk is, en de mannen wat ouder waren, dan had de bevolking gemakkelijk meer dan kunnen verdubbelen in elke periode van 25 jaar.

Zelf denk ik dat de kinderen van Israël maar 215 jaar in Egypte waren. Ik heb dat ooit uitgerekend. Ik ben vergeten wat daarvoor nodig zou zijn, maar volgens mij zou de gemiddelde volwassene ongeveer drie kinderen moeten hebben tegen de tijd dat hij of zij 21 jaar oud was, of zoiets. Ik herinner me de precieze aantallen niet. Je kunt die dingen zelf uitrekenen. Maar het is nu eenmaal zo dat het kon gebeuren.

Je zou kunnen zeggen: 'Nou, dat is je voortplanten als konijnen.' Maar in Exodus hoofdstuk 1 staat dat het volk sterk in aantal toenam en dat God hen zegende. Naar alle waarschijnlijkheid hadden ze minder miskramen dan gemiddeld, en minder kindersterfte enzovoort, zodat de bevolking inderdaad zo snel groeide. Het is niet onmogelijk. Het is opmerkelijk, maar het is niet onmogelijk dat de bevolking zo sterk groeide.

9

Twee vroedvrouwen en de oversteek door de zee

Een ander probleem dat mensen hebben aangevoerd, is dit. In hoofdstuk 1 van Exodus lezen we over twee vroedvrouwen voor de Israëlieten in Egypte. Dat was in de tijd dat Mozes werd geboren, zo'n honderd jaar hiervoor. Als er maar twee vroedvrouwen werkten, hoe konden zij dan voor zoveel gezinnen zorgen? Het antwoord zou beslist zijn dat die twee vroedvrouwen eerder de leiding hadden over het vroedvrouwengilde. Ze waren niet de enige twee vrouwen die voor de gemeenschap werkten. Zelfs als je het aantal terugbrengt tot 1.000 mensen, zou je waarschijnlijk meer dan twee vroedvrouwen nodig hebben om hen te helpen. Maar de twee vroedvrouwen, Sifra en Pua, die in Exodus hoofdstuk 1 bij naam worden genoemd, waren waarschijnlijk gewoon de hoofden van groepen vroedvrouwen, toezichthouders over de vroedvrouwengilden. Er is geen reden om te geloven dat er maar twee vroedvrouwen aan het werk waren.

Sommige mensen denken dat het moeilijk voor te stellen is dat twee of drie miljoen mensen in één nacht door de Rode Zee trokken. Stel je een colonne van drie miljoen mensen voor, vele kilometers lang, met kinderen en vee enzovoort, die in één avond de zee moet oversteken. Ze zeggen dat dat veel te lang zou duren. Maar die

veronderstelling gaat ervan uit dat ze in een smalle colonne liepen, alsof ze een soort weg de zee in volgden. In die tijd legden ze geen wegen de zee in aan. Ze stonden gewoon verspreid langs de oever van de zee. Ze zouden over een breedte van vele kilometers verspreid kunnen zijn geweest.

De oversteek door de zee zou veel meer geleken kunnen hebben op een binnenvallend leger dat niet in een smalle colonne optrekt. Ze verspreiden zich gewoon over de breedte, en zo zou er over een breedte van vele kilometers door de zee kunnen zijn opgetrokken. We weten niet hoe breed de doorgang was die God maakte, maar die zou heel breed kunnen zijn geweest. Aangezien er geen vaste grens is aan hoe breed die colonne kon zijn, kon je iedereen gemakkelijk in korte tijd aan de overkant krijgen. Ze hoefden immers niet achter elkaar of over een smalle weg te lopen. Dus deze bezwaren zijn vaak niet erg realistisch.

10

Gods voedsel en water in de woestijn

Een ander bezwaar dat vaak wordt aangevoerd, is: hoe kon die woestijn zoveel mensen in leven houden? Naar mijn idee is dat een heel dwaze vraag, want die suggereert dat ze in leven gehouden moesten worden door wat er van nature in de woestijn beschikbaar was. De Bijbel maakt heel duidelijk dat ze niet in leven werden gehouden door wat er van nature in de woestijn beschikbaar was. Daar in de woestijn was geen voedsel. Dat is een van de punten die de Schrift maakt. Dus God stuurde hun elke dag manna, en soms kwartels, en Hij voorzag in water uit bovennatuurlijke bronnen, zoals rotsen. De woestijn hoefde hen niet in leven te houden. God hield hen in leven.

Ik vermoed dat de critici die hiermee komen — en dat doen ze altijd; veel commentatoren beginnen erover — zeggen: ‘Nou, het aantal van 600.000 mannen boven de twintig lijkt wat hoog, want we weten niet hoe de woestijn zoveel mensen in leven kon houden.’ De woestijn is een barre omgeving, dat is zeker. Maar als die één gezin in leven kan houden, dan kan die ook 600.000 gezinnen in leven houden als God voor al het voedsel en alle voorzieningen zorgt. Het weer kan zwaar zijn voor mensen. Het is daar behoorlijk heet en droog. Maar, zoals ik al zei, er wonen mensen in die woestijnen. En als één gezin er kon overleven, dan kunnen mensen er dus overleven.

Het kan oncomfortabel zijn geweest, en misschien zelfs niet zo oncomfortabel als het vandaag zou zijn. Want velen hebben gezegd dat er aanwijzingen zijn dat er in die streek veel meer regen viel dan tegenwoordig. We hebben het over 2500 jaar geleden, en de weerpatronen in die streek veranderen in de loop van de tijd. Sommigen denken dat het er hoe dan ook weelderiger begroeid was dan nu, dat het meer regende en dat het er lang niet zo bar was als nu. Maar of dat nu zo was of niet, de woestijn hoefde niet voor het voedsel te zorgen. God zorgde voor het voedsel en het water voor het volk.

11

Het geringe aantal eerstgeborenen

Een van de echte problemen met dat grote aantal is echter dat er bij de telling van de eerstgeborenen onder de zonen van Israël maar 22.000 eerstgeborenen zijn. Nu, als we 600.000 gezinshoofden hebben, of gewoon 600.000 volwassen mannen, dan zou je verwachten dat een bepaald percentage van hen eerstgeborenen zijn. Laten we zeggen dat het gemiddelde gezin zes kinderen had. Dan zou elke zesde man de eerstgeborene van zijn gezin moeten zijn. Als een gezin tien kinderen had, en dat is een behoorlijk hoog gemiddelde, dan zou elke tiende man een eerstgeborene zijn. Maar het aantal van 22.000 komt in verhouding tot 600.000 neer op ongeveer één eerstgeborene op elke 27 mannen. Dat lijkt niet erg realistisch. Je kunt je eigenlijk niet voorstellen dat het gemiddelde gezin 27 kinderen had.

Er zijn verschillende manieren waarop men heeft geprobeerd dit op te lossen, en daar zullen we het over hebben wanneer we bij het betreffende hoofdstuk komen. Er zijn manieren om dit op te lossen. Maar op het eerste gezicht is het een probleem dat er maar 22.000 eerstgeborenen zouden zijn, terwijl er naar verluidt 600.000 mannen zijn. Daarvoor zijn minstens vier verschillende oplossingen aangedragen. Bij sommige is de kans groter dan bij andere dat ze de juiste zijn. Maar ik zal nu niet de tijd nemen om daarop in te gaan, want dat zullen we doen wanneer we bij de betreffende plaats in het boek Numeri komen.

12

De verdwenen graven in de woestijn

Een vraag die critici hebben gesteld, is: als er twee of drie miljoen mensen in de woestijn waren, waar zijn dan al die graven? Je zou daar ontzettend veel dode mensen moeten vinden. Maar ook dat is niet realistisch. Deze mensen stierven niet allemaal tegelijk of op één plaats. Deze mensen trokken rond en stierven in de loop van veertig jaar in verschillende geografische gebieden. Je kunt gemakkelijk miljoenen lichamen over die hele woestijn verspreiden. Ze hadden geen massale begraafplaatsen, en omdat ze zo vaak onderweg waren, begroeven ze mensen waarschijnlijk in tamelijk ondiepe graven.

In een ondiep graf kunnen roofdieren of aaseters, jakhalzen en hyena's en dergelijke, en ook aasetende vogels, vaak bij hen komen. Vooral als de wind het zand van hen af blaast en ze gedeeltelijk bloot komen te liggen. Nogmaals, we hebben het over 2500 jaar geleden. Er zijn heel wat roofdieren en aasetende vogels enzovoort geweest die aan hun botten konden pikken en knagen. Zelfs als veel van hen intact zijn gebleven, is het heel goed mogelijk dat ze inmiddels onder een dikke laag zand liggen. Door zandstormen zouden er zandduinen boven op sommige van deze lichamen kunnen liggen. Maar waar het om gaat, is dat ze niet allemaal op één plek stierven. Ze lagen verspreid over een tamelijk groot gebied.

We vinden eigenlijk van geen enkele samenleving van zo lang geleden grote aantallen dode lichamen. Je vindt ze gewoon niet, omdat ze niet intact blijven. Die botten kunnen op allerlei manieren door dieren en dergelijke verspreid raken, of ze raken gewoon bedolven onder een dikke laag aarde die zich door de eeuwen heen heeft verplaatst.

13

Bijbelteksten over Israël als klein volk

Een van de problemen die inderdaad enigszins problematisch lijken, zelfs voor mij, is dat er enkele uitspraken zijn die klinken alsof Israël een klein volk was. Bijvoorbeeld in Exodus hoofdstuk 23. Daar vertelt God de Israëlieten dat Hij hen het land zal binnenbrengen en de Kanaänieten zal overwinnen. Hij zegt in vers 29:

> Ik zal hen niet in één jaar vóór u uit verdrijven, anders wordt het land een woestenij en worden de wilde dieren van het veld u te talrijk. Ik zal hen geleidelijk vóór u uit verdrijven, totdat u zo in aantal toegenomen bent dat u het land in erfbezit kunt nemen.
>
> EXODUS 23:29-30

Nu, als ze met twee of drie miljoen waren, waarom zou het dan moeilijk voor hen zijn om een land te bewonen dat van het ene uiteinde tot het andere ongeveer 180 mijl lang is? Waarom zou het gevaar bestaan dat wilde dieren het land zouden overnemen als ze zo talrijk waren?

Er is ook Deuteronomium 7:7, waar God ernaar verwijst dat ze gering in aantal waren. In Deuteronomium 7:7 zei God:

> Niet omdat u groter was dan al de andere volken heeft de HEERE liefde voor u opgevat en u uitgekozen, want u was het kleinste van al de volken.
>
> DEUTERONOMIUM 7:7

Deze uitspraken hebben veel mensen ertoe gebracht te geloven dat Israël eigenlijk een vrij kleine groep was. Ze spreken over Israël als het kleinste of geringste van de volken. Ook zeggen ze dat het volk tijd nodig had om het land te vullen en dat de verovering dus geleidelijk zou verlopen. Volgens hen moeten we die 600.000 mannen opvatten als een soort drukfout of misverstand. Dat is niet werkelijk het juiste aantal.

Maar deze uitspraken zijn eigenlijk niet zo problematisch. Wanneer er staat dat God hen liefhad, zelfs toen zij het geringste van de volken waren, wanneer had God hen dan liefgekregen? In de dagen van Abraham, Izak en Jakob. Ze waren toen geen groot volk. Ze waren slechts een familieverband, een kleine familie. Maar Hij deed hun in wezen Zijn toezeggingen toen er alleen nog Abraham en een paar familieleden waren. Dat is dus geen verwijzing naar de omvang van het volk toen ze Egypte verlieten.

Zo betekent ook het beetje bij beetje in bezit nemen van Kanaän niet noodzakelijk dat dit over eeuwen of tientallen jaren verspreid zou zijn. Het kostte hun hoe dan ook verscheidene jaren om Kanaän te veroveren en zich erover te verspreiden. Hoewel ze met zo velen waren, trokken ze niet zomaar het hele land binnen om zich er meteen overal te vestigen. Een groot deel van het land was dus niet door hen bewoond totdat ze uiteindelijk alle volken daar hadden overwonnen.

Dat er zelfs een miljoen mensen op één plek, in één stad, wonen, is niet ongehoord. Er zijn bijvoorbeeld opgravingen gedaan in Ebla, een stad uit de tijd van Abraham of nog eerder, in die streek. Daar woonden een kwart miljoen mensen in één stad. Er zijn ook andere steden blootgelegd waar een half miljoen of een miljoen mensen woonden, eveneens uit die tijd. Dus als je een miljoen mensen dicht opeengepakt in één stad hebt, betekent dat dat er in de omgeving nog veel onbewoond land is. Mensen wonen vaak graag in steden, omdat ze daar veiligheid hebben enzovoort. Zich verspreiden om het land te vullen zou voor hen dus iets zijn wat geleidelijk gebeurde. Het betekent niet werkelijk dat ze met heel weinig waren, dat het geen twee of drie miljoen mensen geweest kunnen zijn. Dat kunnen ze beslist geweest zijn.

Andere problemen in het boek Numeri hebben te maken met het in overeenstemming brengen van de verhalen in Numeri met informatie over dezelfde verhalen, de parallelle verslagen in Deuteronomium. Zo nu en dan is er een klein verschil. We zullen op de juiste plaatsen moeten bespreken hoe die met elkaar in overeenstemming te brengen zijn, wanneer we bij de betreffende gevallen komen. Daar zullen we naar kijken. We zullen zien wat Deuteronomium zegt wanneer het op hetzelfde verhaal terugblikt. Soms is de informatie een beetje anders, maar volgens mij is het net als met de verschillen in de Evangeliën. Ze vullen elkaar aan. Ik geloof wel dat ze met elkaar in

overeenstemming te brengen zijn. Maar ik zal niet ontkennen dat het bij sommige moeilijk is om ze met elkaar in overeenstemming te brengen, net zoals bij sommige verslagen in de Evangeliën.

14

Jezus als tegenbeeld van Israël

Voordat we klaar zijn met deze inleiding, wil ik enkele lessen uit het Nieuwe Testament bespreken die aan het boek Numeri worden ontleend. De eerste, denk ik — het wordt niet uitdrukkelijk gezegd in het Nieuwe Testament, maar volgens mij ligt het er wel in besloten — is dat Israëls omzwerving door de woestijn in Numeri een zekere parallel heeft in Jezus, Die veertig dagen in de woestijn werd verzocht.

De reden dat de Israëlieten veertig jaar moesten rondzwerven, was dat de verkenners veertig dagen hadden besteed aan het verkennen van het land Kanaän en met een slecht verslag waren teruggekomen. God zei:

> Overeenkomstig het aantal dagen dat u dat land verkend hebt, veertig dagen, voor elke dag een jaar, zult u uw ongerechtigheden dragen, veertig jaar lang, en u zult van Mij tegenstand ondervinden.
>
> NUMERI 14:34

Toen Jezus geboren werd, werd Hij naar mijn overtuiging geboren om het tegenbeeld van Israël te zijn. Hij zou het ware Israël zijn. Daarom denk ik dat de schrijvers van het Nieuwe Testament Hem zo zagen. Dat is de reden dat Mattheüs Hosea 11:1 citeert wanneer Jezus als baby naar Egypte wordt gebracht en vervolgens uit Egypte komt. Mattheüs citeert in hoofdstuk 2 Hosea 11:1, waar staat:

> Toen Israël een kind was, had Ik hem lief, en uit Egypte heb Ik Mijn zoon geroepen.
>
> HOSEA 11:1

Een uitspraak die in Hosea eigenlijk over Israël gaat. Het gaat eigenlijk over de uittocht. Het is helemaal niet werkelijk een profetie over de Messias.

In Hosea 11:1 is het een terugblik, geen profetie. Het voorspelt de Messias niet. Hij zegt:

Toen Israël jong was, hield Ik van hem en riep Ik Mijn zoon uit Egypte.

Daarmee bedoelt Hij bij de uittocht. Het is een historische herinnering, geen profetie. Toch ziet Mattheüs het alsof het iets voorspelt dat in het leven van Jezus wordt vervuld. Waarom? Omdat hij Jezus ziet als het tegenbeeld van Israël. Israël is het type; Christus is het tegenbeeld. Toen Israël nog in de kinderschoenen stond, riep God hen uit Egypte. Toen Christus nog een klein kind was, kwam ook Hij uit Egypte en terug in het beloofde land, nadat Zijn familie korte tijd als ballingen in Egypte had gewoond.

Maar aan het begin van Zijn bediening ging Jezus door het water van de doop, wat Paulus vergelijkt met het doortrekken door de Rode Zee. Vervolgens bracht Jezus veertig dagen in de woestijn door, waar Hij op de proef werd gesteld. De Israëlieten trokken door de Rode Zee en brachten veertig jaar in de woestijn door. Jezus kon Zich geen veertig jaar veroorloven om het tegenbeeld te vervullen. Maar zoals God de Joden veertig jaar gaf voor de veertig dagen, zo lijken de veertig dagen van Jezus in de woestijn overeen te komen met de veertig jaar van Israël in de woestijn.

Wat die indruk nog versterkt, is dat Jezus, telkens wanneer de duivel Hem in de woestijn verzocht en Hij de Schrift aanhaalde om satan te weerleggen, passages uit Deuteronomium aanhaalde die Israël in de woestijn beschrijven. Alsof dat op Hem van toepassing was. Hij zag in elk geval dat wat God tegen de kinderen van Israël in de woestijn had gezegd, van toepassing was op Zijn eigen situatie en op de verzoekingen waarmee Hij daar in de woestijn te maken kreeg. Hoewel het Nieuwe Testament dit niet uitdrukkelijk aanwijst, geloof ik dat de veertig dagen waarin Jezus in de woestijn werd verzocht, overeenkomen met de veertig jaar waarin Israël werd beproefd, hier in het boek Numeri.

15

Israëls zonden als waarschuwing voor christenen

Paulus zegt dat het hele boek Numeri een type van het christelijke leven is. We hebben die passage al gezien toen we naar eerder materiaal in de Pentateuch keken, maar het kan geen kwaad om die verzen die hierop betrekking hebben nog eens te bekijken, in 1 Korinthe hoofdstuk 10. In vers 1 worden onze vaderen genoemd, die bij de uittocht door de Rode Zee trokken. Hij zegt in vers 2:

> en dat allen in Mozes gedoopt zijn in de wolk en in de zee,
>
> 1 KORINTHE 10:2

Hij hoeft het woord ‘gedoopt’ niet te gebruiken. Hij gebruikt het hier om erop te wijzen dat hun ervaring parallel liep met die van ons. Waar hij in zijn brief aan de Korinthiërs eigenlijk op doelt, is dat de kinderen van Israël behouden waren zoals wij behouden zijn. Ze waren gedoopt zoals wij gedoopt zijn. Ze maakten dingen mee die overeenkomen met wat wij meemaken. Hoewel dat zo was, vervielen ze tot afgoderij en zedeloosheid en dergelijke dingen, en werden ze geoordeeld. Wat Paulus hier betoogt, is dat de Korinthiërs ook op hun hoede moeten zijn voor zedeloosheid en afgoderij en die dingen. Anders zouden ook zij, die gedoopt en behouden zijn enzovoort, verloren kunnen gaan. Dat is beslist wat Paulus betoogt.

Hij is in feite al op dit betoog vooruitgelopen in het voorgaande vers, aan het einde van hoofdstuk 9. In hoofdstuk 9, vers 27, heeft hij gezegd:

> Maar ik oefen mijn lichaam op harde wijze en maak het dienstbaar, opdat ik niet misschien, na anderen gepredikt te hebben, zelf verwerpelijk word.
>
> 1 KORINTHE 9:27

Ik ben een christen, ik heb God gediend, maar ik zou afgewezen kunnen worden. Er stond geen hoofdstukindeling in de brief van Paulus toen hij die schreef. Hij gaat rechtstreeks van die uitspraak:

Ook al heb ik tegen anderen gepreekt, ik zou zelf gediskwalificeerd kunnen worden.

naar hoofdstuk 10. Hij zegt: bedenk dat dit voor zoveel van onze voorouders gold. Ze werden behouden bij de uittocht. Ze werden gedoopt in water en in de Heilige Geest.

Zij, zegt hij,

> en allen hetzelfde geestelijke voedsel gegeten hebben,
>
> 1 KORINTHE 10:3

zoals wij van Christus eten. Zij aten manna.

> en allen dezelfde geestelijke drank gedronken hebben. Zij dronken namelijk uit een geestelijke rots, die hen volgde; en die rots was Christus.
>
> 1 KORINTHE 10:4

Ze dronken van het levende water dat Christus hun gaf, net zoals wij. Maar hij zegt:

> Maar in de meesten van hen heeft God geen welgevallen gehad, want zij zijn neergeveld in de woestijn.
>
> 1 KORINTHE 10:5

Daarom kunnen we hun lichamen niet vinden: ze liggen verspreid. Ze liggen niet allemaal op één plek.

[Vertalersnoot: de spreker sluit hier aan bij ‘scattered’ (‘verspreid’) in zijn Engelse Bijbelvertaling. De hierboven aangehaalde HSV heeft ‘neergeveld’.]

> En deze dingen zijn gebeurd als voorbeelden voor ons, opdat wij niet zouden verlangen naar kwade dingen, zoals ook zij verlangd hebben.
>
> 1 KORINTHE 10:6

Voor ‘voorbeelden’ staat er in het Grieks tupoi, het meervoud van tupos.

> En word geen afgodendienaars zoals sommigen van hen, zoals geschreven staat: Het volk ging zitten om te eten en te drinken en zij stonden op om te feesten.
>
> 1 KORINTHE 10:7

Dat specifieke citaat komt niet uit Numeri, maar uit Exodus. Maar de dingen waar Paulus het hier in het algemeen over heeft, zijn een samenvatting van de dingen die in het boek Numeri zijn opgetekend.

> En laten wij geen hoererij bedrijven, zoals sommigen van hen hoererij bedreven hebben, en op één dag vielen er drieëntwintigduizend. En laten wij Christus niet verzoeken, zoals ook sommigen van hen Hem verzocht hebben en door de slangen omgekomen zijn. En mor niet, zoals ook sommigen van hen gemord hebben en omgekomen zijn door de verderver. Al deze dingen nu zijn hun overkomen als voorbeelden voor ons, en ze zijn beschreven tot waarschuwing voor ons, over wie het einde van de eeuwen gekomen is.
>
> 1 KORINTHE 10:8-11

De les is:

> Daarom, wie denkt te staan, laat hij oppassen dat hij niet valt.
>
> 1 KORINTHE 10:12

Dat is de les van het boek Numeri voor ons in het Nieuwe Testament: zij waren behouden zoals wij behouden zijn. Zij vielen zoals wij kunnen vallen. Ze verwachtten niet te vallen, en wij verwachten niet te vallen, maar we moeten op onze hoede zijn. Als we denken dat we staan, is het mogelijk. Zonder de genade van God zou ieder van ons hetzelfde kunnen overkomen. We zouden allemaal kunnen vallen als zij konden vallen.

Sommigen zeggen misschien: 'Nou, dat geldt niet echt voor ons, want wij hebben het nieuwe verbond. Christus woont in ons. Wij hebben de Heilige Geest. Dat hadden zij niet. En we hebben de belofte van Jezus dat

> Mijn schapen horen Mijn stem en Ik ken ze en zij volgen Mij. En Ik geef hun eeuwig leven; en zij zullen beslist niet verloren gaan in eeuwigheid en niemand zal ze uit Mijn hand rukken.
>
> JOHANNES 10:27-28

Die beloften hebben we inderdaad, maar we hebben ook deze waarschuwingen:

Als iemand denkt dat hij stevig staat, moet hij oppassen dat hij niet valt.

Ik denk wel dat wij meer hulpmiddelen tot onze beschikking hebben en daarom minder te verontschuldigen zijn als we vallen dan zij. Maar ook al zijn wij minder te verontschuldigen, we lopen niet minder gevaar. De duivel valt ons aan; de duivel beproeft ons, net zoals hij dat bij hen deed. Paulus is zich er heel goed van bewust dat de Korinthiërs, christelijke Korinthiërs, gevaar lopen. Er is de verleiding tot afgoderij; er is de verleiding tot zedeloosheid om hen heen. Hij zegt dat we deze mensen als voorbeeld moeten nemen, zodat we hun fouten niet maken. Dat is de nieuwtestamentische toepassing van het boek Numeri door Paulus in 1 Korinthe.

16

De bronzen slang en redding door geloof

We hebben hier ook, geloof ik, de leer van de rechtvaardiging door geloof. We zouden kunnen zeggen: uit genade, door geloof, zoals Paulus het verwoordt. En dat zien we wanneer Jezus het beeld van de slang op de staak aanhaalt, want Hij spreekt met Nicodemus over wedergeboorte. Nicodemus was een man die de wet hield. Hij was een Farizeeër, en toch zorgde het houden van de wet er niet voor dat hij wedergeboren werd. Hij werd niet behouden door de wet te houden. Hij vroeg:

> Nicodemus zei tegen Hem: Hoe kan een mens geboren worden als hij oud is? Hij kan toch niet voor de tweede keer in de buik van zijn moeder ingaan en geboren worden?
>
> JOHANNES 3:4

Jezus antwoordt hem in Johannes 3:14 en 15:

> En zoals Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, zo moet de Zoon des mensen verhoogd worden, opdat ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft.
>
> JOHANNES 3:14-15

Geloven in Christus wordt hier beslist genoemd als de oorzaak waardoor iemand eeuwig leven heeft en niet verloren gaat. Dit is rechtvaardiging door geloof, en het is uit genade omdat er geen werken aan te pas komen. Het gaat om Gods vrije gave. Jezus zei dat dit vooraf werd uitgebeeld in Numeri, toen Mozes de slang oprichtte. Je herinnert je dat de Israëlieten hadden gemopperd en God opnieuw boos hadden gemaakt. Hij stuurde giftige slangen onder hen die hen beten, en ze waren aan het sterven. Toen werd Mozes duidelijk gemaakt dat als hij een bronzen slang maakte en die op een staak zette, iedereen die ernaar keek van zijn slangenbeet zou genezen.

Ze verdienden het niet om genezen te worden. Het was alleen maar de genade van God. Hij zou hen genezen als ze alleen maar naar de slang keken. Jezus zei dat dit te vergelijken is met geloven in de Zoon van God. Zoals de slang werd opgericht, zo wordt de Zoon des mensen opgericht. Wie in Hem gelooft, zal behouden worden, net zoals iedereen die naar de slang keek. Jezus Zelf geeft ons beslist de ruimte om die betekenis in dit beeld te zien. Het is een beeld van behouden worden, wedergeboren worden door geloof en uit genade.

17

Door geloof binnengaan in Gods rust

De schrijver van Hebreeën spoort ons, zoals we hebben gezien, op grond van het verhaal in Numeri aan om ervoor te waken dat we nalaten Gods rust binnen te gaan. Je zou dit misschien kunnen zien als hetzelfde als de waarschuwing van Paulus om niet afvallig te worden. Denk aan 1 Korinthe 10:12:

> Daarom, wie denkt te staan, laat hij oppassen dat hij niet valt.
>
> 1 KORINTHE 10:12

De schrijver van Hebreeën heeft ook meer te zeggen over het gevaar van afvalligheid dan welke andere schrijver in het Nieuwe Testament ook. Het is dezelfde bezorgdheid die Paulus uitte, maar in Hebreeën staan meer aansporingen en meer vermaningen om op je hoede te zijn dan elders.

We zagen in Hebreeën 3:19:

> Zo zien wij dat zij niet konden ingaan vanwege hun ongeloof.
>
> HEBREEËN 3:19

Dat verwijst natuurlijk naar het dertiende hoofdstuk van Numeri. Dan hoofdstuk 4, vers 1:

> Laten wij er dan beducht voor zijn dat iemand van u ooit schijnt achter te blijven, terwijl de belofte om in Zijn rust binnen te gaan nog van kracht is.
>
> HEBREEËN 4:1

Als het binnengaan van Gods rust eenvoudig wordt opgevat als naar de hemel gaan, en sommige mensen denken dat je het zo moet begrijpen, dan is dit gewoon nog een waarschuwing dat we ervoor moeten zorgen dat we niet afvallig worden. Anders zouden we de hemel niet binnengaan, zouden we Gods rust niet binnengaan. De veronderstelling is dat zijn lezers daarheen op weg zijn, dat ze behouden zijn. Hij noemt hen in vers 1 van Hebreeën 3 zelfs heilige broeders:

> Daarom, heilige broeders, deelgenoten aan de hemelse roeping, let op de Apostel en Hogepriester van onze belijdenis: Christus Jezus.
>
> HEBREEËN 3:1

Hij ziet hen als ware christenen, maar hij zegt dat we ervoor moeten waken dat we tekortschieten en Zijn rust niet binnengaan.

Als Zijn rust de hemel betekent, dan zegt hij dat, ook al zijn jullie ware christenen, de mogelijkheid bestaat dat jullie de hemel niet zullen binnengaan, net zoals deze mensen het Beloofde Land niet binnengingen. Sommige mensen denken dat Gods rust in Hebreeën niet naar de hemel verwijst, maar naar een geestelijke toestand van rusten in Christus, rusten in het volbrachte werk van Christus, in plaats van je door wet en werken in te spannen om behouden te worden. Als dat waar is, zou hij dus zeggen dat je zover moet komen dat je vrij bent van al je wetticisme en vrij van je hele gerichtheid op werken. Dat je zover komt dat je alleen maar rust in wat Christus heeft gedaan. Je moet ervoor zorgen dat je niet nalaat die rust binnen te gaan. Het is mogelijk dat hij dat ook bedoelt.

In elk geval maakt hij heel duidelijk dat er een rust is, dat er een toestand van rust is. Of het nu in dit leven is, een geestelijk niveau dat je bereikt door eenvoudig in God te rusten en voor alles op Hem te vertrouwen, of dat hij doelt op de hemel aan het einde. Het maakt niet uit. Beide behoren beslist tot de erfenis van de gelovige. Ik ben ervan overtuigd dat je bij beide toestanden moet oppassen dat je ze niet misloopt. We moeten ervoor zorgen dat we doorzetten en niet terugvallen. Dat is wat de schrijvers van het Nieuwe Testament met het boek Numeri doen: ze maken het tot een waarschuwing voor ons.

18

De driedeling van Numeri en de reisroute

In het uitgedeelde materiaal staat een gedetailleerde indeling van het boek Numeri. Ik wil niet al die details doornemen. Die zijn voor jezelf bedoeld. Je kunt ze zelf bekijken. Maar let erop dat ik het boek in drie gedeelten heb verdeeld. Sommigen delen het iets anders in, omdat niet alle commentatoren, niet alle mensen, het er precies over eens zijn waar die 38 jaar in het boek vallen. Je hebt duidelijk de eerste generatie tot, laten we zeggen, waarschijnlijk hoofdstuk 14. Daar komen ze ten val. Misschien vertrekken ze op dat moment nog niet uit Kades-Barnea, maar op dat moment is hun lot bezegeld. Dat is de eerste generatie. Tegen de tijd dat je bij hoofdstuk 20 of 22 komt, afhankelijk van hoe verschillende mensen daarover denken, ben je bij de tweede generatie aangekomen. Je bent dan eigenlijk in het veertigste jaar, en die eerste generatie is uitgestorven. Dus ergens tussen hoofdstuk 14 of 15 en misschien hoofdstuk 20 ligt de belangrijkste scheiding tussen de twee generaties.

Ik heb hoofdstuk 1 tot en met hoofdstuk 10, vers 10, ingedeeld als een gedeelte dat over de oude generatie gaat. Maar dat betekent niet dat ze op dat moment uitsterven. Het gaat in dat gedeelte over hen, in tegenstelling tot de gedeelten die later over de nieuwe generatie gaan. Dit gedeelte behandelt de voorbereidingen voor het vertrek van de Sinaï. Ik heb het grotendeels ingedeeld op grond van de geografie, in plaats van op grond van het verdwijnen van de ene generatie en het opkomen van de andere.

De eerste tien hoofdstukken, of het grootste deel van die tien hoofdstukken, gaan over de voorbereidingen om bij de berg Sinaï te vertrekken. Ze hadden daar meer dan een jaar hun kamp. Eigenlijk beslaan de eerste tien hoofdstukken ongeveer negentien dagen. Er zijn de zeven dagen van een reeks plechtigheden, en dan zijn er twaalf dagen waarop de twaalf stammen op opeenvolgende dagen geschenken brengen. Dat is dus de tijdsduur die in die hoofdstukken wordt behandeld.

Dan vertrekken ze daadwerkelijk bij de berg Sinaï en beginnen ze rond te trekken. Hoofdstuk 10, vers 11, tot en met hoofdstuk 21 vormt eigenlijk de overgang, terwijl ze van de Sinaï naar de vlakten van Moab reizen. Vervolgens zijn ze in hoofdstuk 22 tot en met 36 in de vlakten van Moab, en dan gaat het inmiddels om de nieuwe generatie.

De generatie wisselde natuurlijk niet zomaar in één bepaald jaar. In de loop van 38 jaar stierven er mensen en werden er jongere mensen geboren, enzovoort. Maar aan het einde van het boek Numeri hielden ze opnieuw een volkstelling en ontdekten ze dat het aantal bijna hetzelfde was als daarvoor, iets lager. Het was iets gedaald ten opzichte van het aantal dat uit Egypte was gekomen, maar het waren nog steeds bijna evenveel mensen. Volgens mij scheelde het aantal maar een paar duizend. Hun aantal nam in die 38 jaar maar een klein beetje af. Maar aan het einde hebben ze hopelijk een generatie die haar les heeft geleerd en klaar is om het land binnen te gaan en in bezit te nemen.

Dan blijft alleen het boek Deuteronomium nog over, waarin Mozes hen met zijn toespraken kan aanmoedigen om niet bang te zijn en naar binnen te gaan. Ook herinnert hij hen aan de dingen die God hun had opgedragen te doen wanneer ze daar aankomen. Dat is dus de indeling van het boek. Ik heb al die kleine details er ook in gezet, als je die zelf wilt bekijken, als je daar iets aan hebt. We komen terug en beginnen dan met Numeri hoofdstuk 1.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Johannes 5:45-47

- Numeri 1:1
- Numeri 33:1-2
- Numeri 36:13
- Johannes 3:14
- 1 Korinthe 10:4-11
- Hebreeën 3:16-19
- Hebreeën 4:2
- 2 Petrus 2:15-16
- Judas 11
- Johannes 3:14-15
- Johannes 7:19
- Numeri 12:3
- Deuteronomium 34:10
- Numeri 21:14-15
- Numeri 21:17-18
- Exodus 23:29-30
- Deuteronomium 7:7
- Numeri 14:34
- Hosea 11:1
- 1 Korinthe 10:2
- 1 Korinthe 9:27
- 1 Korinthe 10:3
- 1 Korinthe 10:4
- 1 Korinthe 10:5
- 1 Korinthe 10:6
- 1 Korinthe 10:7
- 1 Korinthe 10:8-11
- 1 Korinthe 10:12
- Johannes 10:27-28
- Johannes 3:4
- Hebreeën 3:19
- Hebreeën 4:1
- Hebreeën 3:1

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.